

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ט אייר תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות מז.

דף היומי בהלכה: מסעיף ד' עד תחילת סימן שפ"ב.

מוסר: חפץ חיים כלל ט' אות א' עד אות ג'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

"ילד פלא בן ארבע שיודע את התורה כולה בעל פה" | ראש ישיבת חברון: "צריך ללמוד גמרא כמו שאוכלים
אבטיח!" | העצה של מרן הגראי"ל שטיינמן: "קשה לך להחזיק 120 אברכים? תוסיף עוד 20" | 1649

ערב ראש חודש סיון

הדבר היה לפלא ולחידה סתומה בעיני כל המלמדים
והחברים. איש לא הבין כיצד אירע השינוי המבורך.
עד שפגש המנהל באבי הילד ושטח תמיהתו
בפניו: "הידעת כי נפתח ראשו ולבו של בנך?"

כוחה של תפילת אבות על בנים - מעשה שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א | לערב ראש חודש סיון

הילד ושטח תמיהתו בפניו: הידעת כי נפתח ראשו ולבו של בנך
השני והחל לשנות לרוויה ממימי ים התלמוד, אף תפילתו ויראתו
נשתנו למעליותא בצורה נפלאה, אולי תדע 'בשל מי הסער הגדול
הזה'...

תחילה ניסה האב שלא לענות למנהל, אך משגברו עליו
הפצרות המנהל, הודה שלפני כב' שבועות עמד והתבונן במצבם
של בניו התאומים, איך שאחד עולה ומצליח ועושה חיל בלימודו,
ולעומתו השני מבלה את ימיו בחוסר מעש, אחרי שאין לו כל
חשק וטעם בלימודיו, ואף כל עצותיהם הטובות של המחנכים
העלו חרס, על כן קיבל האב על עצמו שמכאן ולהבא יאמר 'ברכת
התורה' דבר יום ביומו בכוונה מתוך הסידור ובמתניות כמונה
מעות, וישפוך שיחו בברכת 'הערב נא' ויבקש מעומק הלב 'ונהיה
אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה'. ומני
אותו היום נפתחו עיניו ולבו של הבן להבין את הנלמד ואף החל
לשקוד על תלמודו יומם ולילה, וכל זה בזכות 'ברכת התורה' של
האב.

(באר הפרשה)

סיפר לי מחנך חשוב מתושבי ניו יורק שהוא מנהל רוחני
בתלמוד תורה גדול בארה"ב, ובעיניו ראה כוחה הגדול של תפילת
אבות על בנים, וכך הוה מעשה: בת"ת לומדים באותה כיתה שני
אחים תאומים, אך נשתנו זה מזה, כי אחד מהם היה בעל כשרון
נפלא, מלא בשמחת חיים, שוקד על תלמודו בשקידה עצומה
מתוך הבנה בהירה, ואף מוסיף לימודים, ובכולם הוא מצליח בס"ד
ומתעלה מעלה מעלה. לעומתו, אחיו תאומו היה ילד חלש מאד,
חסר כשרונות וחשקות התורה, ואף דברים פשוטים לא נקלטו
במוחו... והיה ממש צער גדול לראותו יושב ונחשל בלימודיו,
ובפרט שבאותה שעה יושב בסמוך לו אחיו העולה ומתעלה דבר
יום ביומו בליעה"ר...

כך הוה עד לפני שבועיים, עד שלפתע ביום בהיר אחד החל
האח הנחשל לפרוח ולהתעלות, להבין ולהשכיל מתוך חשקות
התורה נפלאה, והיה שומע לומד ומלמד באופן נפלא כזקן ורגיל
כאילו נולד בכשרונות מזהירים ונפלאים... והי לפלא וחידה
סתומה בעיני כל מלמדיו וחבריו. איש מבין המלמדים לא ידע
ולא הבין ממה אירע השינוי המבורך, עד שפגש המנהל באבי

מדוע בכה הרב שך בכי תמרורים, ומה אירע כשכוס התה נשפכה על הרב אלישיב, מהו גהינום עלי אדמות ומדוע צריך ללמוד תורה כמו שאוכלים אבטיח

מה שכח היטלר לשרוף כשהרבי מויז'ניץ לא חשב בכלל על הלולייני
אהבת תורה גדולה • בפרוס עלינו חג מתן תורתנו - חג השבועות

ההדורה, נשואת הפנים, הלא הם בניו וחתניו של נשיא מועצת החכמים הגר"ע יוסף זצ"ל, והציע להם את האפשרויות העומדות על הפרק, או דוקא, ליתר דיוק, עלולות על שולחן הניתוחים. "אבא שלכם אדם לא צעיר. מצד אחד, קשה לי להכאיב לו. אך מצד שני, אי אפשר להרדימו במצבו הנוכחי. אך אין לי ברירה אחרת ואני חייב לנתח".

הבן, רבי דוד יוסף שליט"א, רבה של שכונת הר נוף הירושלמית, נכנס לחדרו של אביו, וסיפר לו שהטיפול יהיה קשה, כואב ומייסר. "אל תדאג. יש לי סוגיה ללמוד, אני עסוק כעת בנושא מסויים שאני כותב עליו 'תשובה'. הרופא יעסוק בשלו, ואני אעסוק בשלי", אמר הרב עובדיה זצ"ל והמשיך לחשוב בלימוד. הפרופסור טיפל, והדממה שררה בחדר. הרב היה טרוד בליבון הסוגיה והרופא טרוד במלאכת הרפואה. כשהסתיים הטיפול, נכנסו הבנים לחדר. הגר"ע זצ"ל התנער באחת מהרהורי תורתו, הרים את עיניו ושאל בתמיהה: "נו, למה הרופא לא מתחיל לטפל בי?!..."

לא לחינם אמר פעם כ"ק הרבי מצאנז, הגאון רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל: "היטלר לא ידע, שאם הוא רוצה להילחם ביהודים - הוא צריך לשרוף להם את התוספות". דיבור תוספות, לדידו של הצאנזער רבי, הוא כל הישות, האהבה האין סופית והתחושה הכל-כך משכרת. תורה!!!

כ"ק האדמו"ר מצאנז-קלוזינבורג זצ"ל, איבד את בני משפחתו בתופת הגרמנית, מאות מחסידיו עלו בסערה השמימה, אך לדעתו החורבן האמיתי היה מתרחש אם חלילה התוספות היה נשרף. כי כך חשים לומדי התורה, שבלעדי הגוף - יש חיים. אך בלעדי התורה - אין, אין כלום, מאומה.

בעיירה גרוסורדיין הופיע לו לולייני צמרת, שהילך על חבל דק, תלוי בין שמים וארץ. כל בני העיר, גויים ויהודים כאחד, אנשי מעש ובעלי בתים, צעדו אל כיכר העיר לחזות בפלא הגדול, וכך סיפר כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ מונסי שליט"א: "כדי שלא אמשך אחרי הופעת הלולייני, הייתי חייב לנעול את דלת הבית ולהשליך את המפתח מבעד לחלון. אך אחי מוישל'ה (הלא הוא

הרה"ג רבי שמואל ברוך גונט שליט"א

משל למלך שהיתה לו בת יחידה, ובא אחד מן המלכים ונטלה. ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו. אמר לו: בתי שנתתי לך יחידית היא. לפרוש ממנה איני יכול. לומר לך אל תיטלה איני יכול. לפי שאשתך היא, אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך, קיתון אחד עשה לי שאגור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי. - כך אמר הקב"ה לישראל: נתתי לכם את התורה, לפרוש ממנה איני יכול. לומר לכם אל תיטלוה איני יכול. אלא בכל מקום שאתם הולכים - בית אחד עשו לי שאדור בתוכו. (שמות רבה פרשה ל"ג).

כשמסר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בישיבה את דברי המדרש המזעזעים, סיפר למחרת מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שלא הצליח לתת תנומה לעפעפיו כל אותו הלילה. דברי המדרש, "לפרוש ממנה איני יכול", לא איפשרו לו לישון. שהרי הקב"ה בכבודו מצווה ואומר שאינו יכול לפרוש מהתורה הקדושה, וכי אנו יכולים לפרוש ולו מעט ממנה!?

התחושה של "לפרוש ממנה איני יכול" הינה תחושה המפעמת בלב ליבו של כל צורב, שטעם אי פעם טעמה של תורה. דף הגמרא, לדידו של לומד התורה בטהרה, הוא בית היין בעצמו, והלומד הוא השיכור. שיכור ולא מייך, שיכור מן התורה.

סיפר לי נכדו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל: "כידוע, היתה לנוכדים תורנות אצל סבא. פעם הגיע תורי. סבא ישב כרגיל ולמד, ואני ניגשתי למטבח והכנתי לו כוס תה ירושלמי מהביל. הנחת לפניו את הכוס. סבא הודה והמשיך ללמוד במנגינתו הנודעת ובמסירת כל ישותו לדף הגמרא שלפניו.

כעבור איזה זמן נכנסתי לחדר. סבא ישב ולמד, שקוע כל כולו. כוס התה שכבה לה אין אונים, והמשקה ניגר על המפה, על השולחן ועל מכנסיו של סבא. וסבא? שום דבר. אינו חש, הוא בתוך דברי רב אדא בר אהבה ור' הונא. וכוס התה? מאן דכר שמייה!"

במחלקה הכירורגית בבית החולים הירושלמי, ניצב לו הפרופסור הנכבד וכחכח בגרונו. הוא פנה אל קבוצת הגברים

כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ בעל הישועות משה' זצ"ל) לא הוצרך בכלל לזרוק את המפתח. הוא כל-כך אהב ללמוד, עד שלשום דבר אחר לא היתה תפיסה בעולמו".

מאי משמע? כשיהודי אוהב את התורה, אין לו בעולמו אלא ד' אמות של רשב"א וריטב"א, של רבי עקיבא איגר, מנחת חינוך, קצות ונתיבות, ר' חיים הלוי ור' נפתלי טרופ. כל העיר יכולה להשתעשע בהבלי עולם, אך הלומד? במה אתם מחליפים עולם עומד לעולם?!

שמעתי מהגאון רבי אהרון סלר שליט"א, שהוא וחבריו נכנסו לראש הישיבה, מרן הגרא"מ שך זצ"ל, והראו לו "הגהות הגר"א" שלא הובן להם.

"מה הפשט?" ביקשו הבחורים לדעת, והרב שך הצטער, "קשה לי לקרוא את האותיות", אמר. הבחורים נסוגו ורצו לצאת מהחדר, ואז השיג אותם קולו של רבינו הישיש הקדוש. "אין לכם מידות טובות!"

"מה??" התחלחו הבחורים.

"יושב כאן יהודי זקן, שלא מצליח לקרוא את הגהות הגר"א, ואתם לא מוכנים להקריא לו את הדברים?!" התמרמר מרן זצ"ל, וישב עם הבחורים במשך שעה וחצי, עד שדברי הגר"א עלו יפה יפה.

–ופעם אחת בכה הרב שך. היה זה לאחר שעבר ניתוח קטרט בעינו. הרופאים ציוו בחוק בל יעבור, שראש הישיבה לא יעיין בשום ספר שהוא. העיון בספרים, ולו לרגע קט, יזיק לרב. אחד מנכדי מרן עמד ליד מיטתו והרב שך נרדם.

ויהי בחצי הלילה, התעורר הרב והתחיל "לחשוב בלימוד". במהלך המחשבות נצרך לספר הרשב"א ופנה לנכדו. "תביא לי בבקשה רשב"א מהארון, קשה לי לקום לבד". הנכד סירב בעדינות, הרופאים אסרו. הסב התעקש והנכד התעקש אף הוא.

"אנא, תביא רשב"א לרגע אחד!" התחנן הרב שך, ונתקל בחומה בצורה. אז לא עצר הרב שך ברוחו ופרץ בבכי סוער, מתחנן מבעד לדמעות לקבל רשב"א. הנכד הביא ועיניו של הרב אורו.

כולנו חייבים לנשום, ודף הרשב"א הוא אויר לנשימה.

– עוד עובדה מצמררת על רבינו בעל ה'אבי עזרי' זיע"א:

כאשר עיניו של הרב שך זצ"ל, חולות היו, ונזקקו לטיפול רפואי דחוף, הובהל לפניו פרופסור בכיר לרפואת עיניים, שציוה על רבינו זי"ע לקרוא עבורו טקסט כל שהוא, ה"קצות" נפתח קמיה מרן והוא החל לקרוא, בשצף קצף, ישר, ברור להפליא.

התפעלו הנוכחים מראייתו הצלולה של חכם הארזים, אך רופא העיניים המהולל הצטחק, הניף את ידו בתנועת ביטול מושלמת ופסק: "הרב קורא הכל מתוך הזכרון! הוא בכלל לא קורא מתוך הספר!... לשולחן הובהל עיתון "יתד נאמן", ה"קצות" נסגר והעיתון נפתח, ומרן צוק"ל, שלא ידע "יתד נאמן" על-פה, החל לקרוא לאט לאט, טיפין טיפין, בקושי גדול ובראייה לקויה

וקשה...

"אתם יודעים מה זה גהינום?" שאל הגאון ה"בית אהרן", אב"ד קרלין. "גהינום זה שאתה יושב בליל שבת, האור נכבה, הירח בחוף אינו מאיר ואין לך שום דרך לראות את שורות הרש"י הזעירות!" - זהו גהינום עלי אדמות!!... השמעתם?!

כשאביד רבי יוחנן האמורא את מוחו לאחר פטירת החברותא ריש לקיש, התפללו חכמים שישוב לעפרו ויסתלק מן העולם. מדוע לא התפללו חז"ל שר' יוחנן ישוב לדעתו כבראשונה? שאלו העולם. ותיצו: אם רבי יוחנן היה חוזר לשפיותו, כשהיה נזכר בריש לקיש ותורתו שחסרה לו, היה משתגע שוב.

יכלו תלאות העולם כולו, ולא יכלו משוגעים שכאלה, שיכורים שכאלה. אלפי שנים סרקו את בשרנו במסרקות של ברזל, שיפדו אותנו בשיפוד מתכת ושיספו את עצמותינו בגיליוטינות משופשפות, אך האהבה המשכרת הזאת לתורה לא חלפה עברה לה. משוררי "שירת בת השמים התורה הקדושה" (כלשון החזון איש זי"ע) לא פשו להם. נמצא אותם בכל בית כנסת ובית מדרש, בכל שטיבל, קלויז או ישיבה, כי תכלית התורה, כפי שכותב הגאון הקדוש ה"אבני נזר" זצ"ל מסוכטשוב, היא להתענג עליה ולהמתיק את נשמתנו בה.

"צריך ללמוד גמרא כמו שאוכלים אבטיח!" צעק פעם רבי אהרן כהן, ריש מתיבתא דחברון, בסערת נפש של סוגיה. "ואיך אוכלים אבטיח? נכנסים לתוכו ונוגסים. ככל שיותר נוגסים כך יותר נהנים. המיץ האודם ניגר מכל הצדדים, ואנחנו יותר ויותר מאושרים. כך לומדים תורה!"

ואם חטאתי ופשעתי ולא הצלחתי להעביר את התחושות. סורו נא אל כבשונה של פוניבז' בבני ברק, מיר, חברון, פורת יוסף ובעלזא בירושלים, נחלת הלוויים בחיפה, השטיבל המופלא של צאנז בצפת, כוללי "מדרש אליהו" באלעד וישיבת ליקווד בארצות הברית. תפגשו שם אלפי יהודים שכאלה, שאם תתנו להם הכל באהבת התורה - בוז יבוזו לכם!

האמת היא, שהתורה אינה שייכת רק לאלו שעוסקים בה יומם ולילה. התורה הקדושה שייכת גם לאלו הנאלצים לצאת אל שוק העבודה, גם להם מגיע להתענג על התורה הקדושה!! בעבר נכנסתי לכולל "בעלי בתים", ופגשתי שם את ר' חיים ב., יהודי העובד לפרנסתו, שקבע את מושבו, מספר שעות ביום, בבית המדרש.

וכך הוא סיפר לי: "לפני מספר חודשים פגש אותי המשגיח שלי מהישיבה. שנים שלא נפגשנו, ושנינו ניהלנו שיחת נימוסין קצרה. אז פנה אלי המשגיח ושאל: "ממה אתה חי?" השבתי לו שאני עובד בעבודה כזאת וכזאת, וברוך ה', יש פרנסה. המשגיח מחייך אלי בנעימות ושואל שוב: "כן, אבל מאיפה

ואני, שלפתע הבנתי את כוונתו, גימגמתי לו משהו על כך ש"אני חי מהנחת מהילדים"...

התשובה לא סיפקה את המשגיח, ולמען האמת גם לא אותי, וכך מצאתי את עצמי מצטרף, בעצתה הטובה של רעייתי, לכולל הזה. כעת, אני יודע ממה אני חי. אני חי מהתורה הקדושה, אותה אני פוגש, יחד עם החברותא המצויינת שלי, בכל ערב, כאן בכולל. ותאמינו לי, כל מי שמגיע, יבין על מה אני מדבר. כולם מוזמנים!"...

- נגיל ונשיש בזאת התורה, כי היא לנו עוז ואורה!!!

אתה חי?" חשבתי שהוא לא שמע אותי והסברתי לו שוב, הפעם יותר לאט, שאני עובד מ-8 בבוקר ועד 5 אחה"צ ברמת גן, יש משכורת טובה, ואפילו תגמולים כמעט קבועים, אך המשגיח שואל בשלישית: "כן, אבל ממה אתה חי?"

"הכרתי את המשגיח, וידעתי שיש לו ראש מצוין וחכם. כפי הידוע לי, הוא גם לא סניילי, אלא אדם בריא, ברוך ה'... אז בקשת ממנו שיסביר לי מהי כוונתו".

"התכוונתי לשאול מהיכן אתה חי, מה מחייה אותך, את שמתך, את רוחך. לא מהיכן אתה מתפרנס", השיב המשגיח,

דברי תורתך בפנינו

"הזדעזעתי מאוד ופחד גדול אחזני. בארון הספרים בבית הכנסת היו מונחים אי אלו ספרים, נטלתי משניות 'כלים' והילד ידע הכל על פה. ידעתי שזה פלא גדול שאין כמוהו"

'ילד הפלא' שידע את כל התורה - פרטים חדשים ועדויות שפורסמו בשנים האחרונות

אליהו שטרנברג זצ"ל, שהיה פעיל מאוד בהקמת תלמודי תורה על טהרת הקודש ברחבי ארץ ישראל בשליחותו של הרה"ק מסאטמר זצ"ל. באי המשלחת היו הרה"ח ר' יחזקאל מנדל ז"ל, הרה"ח ר' הרשל פרידמן ז"ל והרה"ח ר' לייבל פרנקל ז"ל, ובקשה בפיהם, היות והם מתגוררים בשכונת ספר בפאתי העיר וילדיהם הקטנים כבני ארבע חמש מתקשים מאוד להגיע ל'חדר' חסידי המרוחק משכונתם, הסמוכה לשער יפו, הם מבקשים להקים תלמוד תורה בשכונתם.

הגה"ח רבי חיים אליהו שהיה המוציא והמביא של כל עניני הרה"ק מסאטמר, ביקש לאפשר למלמד תינוקות שיבוא עם הטף ויאלפם בינה סמוך למקום מגוריהם בשכונת ממילא, ושיגר מכתב אל הרה"ק מסאטמר זצ"ל שיאשר את הקמת התלמוד תורה החדש. תוך שבועות אחדים התקבצו ובאו כעשרים ילדי חמד, וקולות עוללים הציפו את בית הכנסת. הגה"ח רבי חיים אליהו זצ"ל היה הראשון שעמד על התופעה:

"מנהגי היה בכל שבוע לבחון את הילדים על החומר שלמדו כל השבוע, ביניהם היה מיודענו, ילד ככל הילדים. יום אחד הבחנתי בתפלת מנחה כי הילד שולט על פה בכל התפלה מעבר ליכולת בני גילו. הופתעתי מאוד, אך עדיין סברתי לתומי כי אולי השקיע בו אביו ואין כאן משהו יוצא דופן. אלא שבכל שבוע בחנתי על החומר הנלמד בתלמוד תורה, ויום אחד בחנתי ילד אחד והילד המדובר עמד סמוך אליו, ענה ואמר לי את כל הפסוקים בע"פ. ניצבתי משתומם ושאלתיו אם הוא יודע יותר, והוא הפליג בידיעתו עד סוף הפרשה בעל פה. בחנתי אותו על פירוש רש"י, וידע היטב בעל פה כל מה ששאלתי."

בשנת תשי"ד שטפה את העולם היהודי ידיעה מרעישה אודות ילד פלא, 'מ' נ"י, ילד חמד בן למשפחה מחסידי בעלזא מירושלים שהיה מדבר בדברי תורה ומדקלם בדיוקנות קטעים שלמים מגמרא ש"ס ופוסקים ושאר ספרים, למרות שלא למדם מעולם ואף כי לפי גילו אינו בר הכי להבינם. מחמת גילו הרך, ברור כי הילד לא הבין אז אל נכון מאי דקאמר, אלא אמר הכל ללא הבנה. השמועה עשתה לה כנפיים מפה לאוזן והיתה לשיחת היום בקהילות החרדים בארץ ובעולם. אחרי תקופה שהשמועה הלכה והתבססה צצו מפה ומשם עדי ראה שראו את ה'מופת' בהתגלמותו, בהם 'גדולים' ואנשי אמונים. שלומי אמוני ישראל סערו, עד שרבים ראו בכך אות משמים אחרי המלחמה הנוראה וערעור האמונה אצל רבים, שהנה הולכת ונפוצה הוכחה חותכת משמים לאחד ממאמרי חז"ל היותר מפורסמים (נדה ל' ע"ב) אודות העובר במעי אמו, נר דלוק למראשותיו ומלאך המלמדו תורה, או אז הוא מביט מסוף העולם ועד סופו, עד שבא לאויר העולם מלאך סותרו על פיו והוא שוכח את תלמודו. הגרסה שנפוצה לכל עבר לוותה בהערכה כי המלאך פשוט שכח לסטרו על-פיו.

כך יצא שאנשי מעלה, 'עמך' וסתם טרחנים חובבי תופעות נדירות, עטו על הילד מבוקר עד ליל לשמוע איך הוא מדקלם ללא הבנת הנקרא קטעים שלמים מילה במילה מכתבי הקודש. בכל פינה ארכו לו כלי תקשורת מהארץ ומהעולם בנסיון לתעד את התופעה שעשתה אז כותרות.

תחילת התגלית נעוצה בהקמת 'חדר' חדש במסגרת תלמודי התורה שהקים בארץ הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמר זצ"ל. בשנת תשי"ב הגיעו שלושה חסידים נשואי פנים אל הגה"ח רבי חיים

"הזדעזעתי מאוד ופחד גדול אחזני. בארון הספרים בבית הכנסת היו מונחים אי אלו ספרים, נטלתי משניות 'כלים' והילד ידע הכל על פה. ידעתי שזה פלא גדול שאין כמוהו. הלכנו אל תלמידי חכמים גדולים ורבנים ובחנו אותנו, וידע את כל התורה כולה, בע"פ ש"ס בבלי וירושלמי וכל מיני ספרים קדושים, הכל על פה" [על פי רישום מפי הגה"ח רבי חיים אליהו שטרנברג זצ"ל].

ידעה זו עשתה כנפיים בעולם כולו. עיתונות העולם כתבה והכתירה בכותרות - "ילד פלא בן ארבע שיודע את התורה כולה בעל פה". התחילו אנשים לזרום מכל העולם כולו לחזות במו עיניהם בפלא הגדול, מאמריקה, מאנגליה, בלגיה, ברזיל, מאוסטרליה ומכל תפוצות ישראל עמדו יהודים בתור לחזות בפלא במו עיניהם. רבים מאוד שבו בתשובה לאחר שצפו בחוש בנס למעלה מן הטבע.

לקראת הופעת הספר 'צנצנת המן' נפגשנו עם 'ילד הפלא' דאז, הרה"ח רבי י' מ' הי"ו, לאחר הפצרות מרובות. במשך שעה ארוכה של שיחה הוא התמיד בשתיקתו, לא נידב פרטים חדשים, כי חזקה עליו מצוות מרן לדום, אך נאות להזים ולנפות שמועות משמועות שונות, חלקן הגדול דברי הבאי שנטפלו לסיפור. לא העלנו כי אם אימות או הכחשה, השכלנו אל נכון מה מכל השמועות, ליקוטי השמועות וההזיות היה, ומה מכל הדברים מצוץ מן האצבע.

אחת השמועות היותר נפוצות שעברה מפה לאוזן, ולימים אף קנתה שבייתה בלב רבים ופורסמה בספר זיכרון לאישיות נכבדה ומוכרת ביהדות הנאמנה, נתלתה באילנות גדולים שכביכול מסרו בשם אחד מבכירי הרבנים שסיפר, כי בזמנו הילד הגיע לפניו הרבה פעמים והיה מנסה אותו בידיעת הספרים וקריאתם, והיה קורא בעל פה כמי שקורא מבפנים, והיה זה מחזה נפלא ומעורר השתאות. עוד אמר, כי בדרך כלל היה קורא כל ספר קדוש מן הראשונים ועד לאחרונים, אפילו בספרי אחרוני זמננו, אבל כיוון שראה שיש ספרים שהילד לא היה יכול לקרוא מהם, לכן היה בוחן אותו ואחר כך עמד על כמה וכמה ספרים שלא היה יכול לקרוא, ותלה הדבר שאינם כ"כ מסטרא דקדושא.

השמועה העיקרית היתה, שמרן [=האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל] סטרו על פניו כמו המלאך, אך זאת כבר התברר מעדות אביו שזו שמועה משוללת יסוד. הרב הנזכר הוסיף בשם אבי הילד, שאחרי שהות של הילד זמן מה אצל מרן, פקד עליו מרן להטביל את הילד טבילה אחת במקווה חסרה שיש בה ארבעים סאה חסר אחת, כך עשה והועיל מאוד, וסיים מוסר אותה שמועה כי תיקון זה אינו לפי השגת אנוש כלל, אין זאת אלא גילוי שמימי.

מעדות בעל המעשה עצמו עולה, כי סיפור הטבילה לא היה ולא נברא, כמו סיפור הסתירה על פיו. באשר למה שהתחולל בחדר מרן, כנראה שהדברים יוותרו בלשכת חשאי לנצח, כי מרן פקד לא לבחון עוד את הילד ולא לשוחח על הקורות בחדרו עם איש.

מתברר עתה כי שמועות משמועות שונות אודות ספרים שאת תוכנם ידע ואחרים שלא, לא היו אלא ניסיון לנצל את ילד הפלא

לאשש באמצעותו כל מיני תפיסות בעד ונגד אישים מסויימים או ספרים כאלו ואחרים, כל זאת על מנת לקבוע באמצעות ההוכחה השמימית אם הספר או מחברו רצויים ומקובלים בשמי מרום. היה והילד מדקלם, משמע כי ספר זה הוא מן הספרים הנלמדים עם העוברים, ונמצינו למדים כי מחבריהם נוחים לשמים.

מרן הגה"ק הסטייפלער ז"ע כותב בספרו 'חיי עולם' פרק י"ב מענין הגילגולים: "ופה בארצה"ק נתפרסם בשנת תשט"ו בילד בן ד' שנים שהיה מגיד על פה בש"ס וראשונים ז"ל, דברים שלא שמעתם אזנו בגלגול זה כלל".

מספר הרה"צ רבי בן ציון גרוסמן שליט"א: "אני בעצמי שמעתי מפיו ב'מתמידים' בבתי הונגריין, הילדים ביקשו ממנו לחזות בפלא והוא הציע שיטלו אותו על הכתפיים עד ה'בור' שבחצר הממוקם גבוה, ממרומיו יוכלו כל הנוכחים לחזות ולשמוע. זוכרני היטב שהביאו מסכת כתובות והתחילו דיבור המתחיל והוא השלים. אמר את לשונות הגמרא. ילדים אחרים ביקשו ספרים אחרים ובאורח פלא את כולם השלים. אבי זצ"ל, מספר רבי בן ציון, "הלך יחד עם הרה"ח ר' אלכסנדר מילר ז"ל אל הרה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל, ואחרי משא ומתן בהלכה אבי זצ"ל ניסה לדובב אותו ושאלו אודות 'ילד הפלא' שהיה קרוב משפחתו. בתחילה סירב רבי משה אריה זצ"ל לשוחח על כך, כי בתקופה הראשונה שמרו על התופעה בסודי סודות, אך מאוחר יותר את אמיתות התופעה.

המשפחה היתה נסערת מאוד, ופרק זמן נעשה ניסיון להסתיר את הילד מעין כל. משיחות עם בני המשפחה נמצאנו למדים כי הרה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל, ראש ישיבת סאטמר בירושלים וראב"ד 'העדה החרדית' אכן היה בסוד העניינים מן היום הראשון, גם מחמת היותו פעמיים בן משפחה ושאר בשר של אם הילד, וגם מן הטעם הפשוט שבני המשפחה מינוהו לרב עליהם כל סדרי הבית ושאלות חכם בהלכה ישקו על פיו.

אבי הילד שהוטרד מכך מאוד הביאו לפני מרן, שעשה לו איזשהו תיקון לא נודע. מיד שכחה הסערה ושקעה בתהום הנשיה, הילד שב להיות ככל הילדים, חי בקרב בני גילו, משולב כמותם בתלמוד תורה. מעתה הניחו לילד ונראה ששכחה ירדה לעולם.

מספר רבי בן ציון גרוסמן שליט"א: "פגשתי פעם את אביו של 'ילד הפלא', החסיד רבי י' מ' זצ"ל, ואמר לי: 'אני יודע על מאות אנשים שהתחזקו והחלו להניח תפילין בעקבות המעשה שהיה עם בני. אחרי שנים קשות של הסתר פנים היתה כוונה עליונה משמים כדי שיהיה גילוי מוחשי של אמונה".

רבים טוענים כי הפלא שחולל מרן לא היה בהשכחת התורה מן הילד, אלא 'השכחת העולם' מעיסוק בילד ובנפלאותיו. הילד עצמו שולל זאת מכל וכל ודוחה זאת בביטול ובשאט נפש. מתוך הדברים למדנו כי מרן עמד על יכולותיו ובחן אותו, אביו עצר בשלב מסויים בהוראת מרן את מסע הלחצים והבוחנים העומדים על סודו, ולא הניח יותר לאיש לבחון את בנו.

(מתוך ספר 'צנצנת המן' מאת הרב דוד חיים זילברשלג - פורסם ב'המבשר תורני' ואתחנן תשע"ה)

מדוע קוראים מגילת רות בחג השבועות?

ויש שנתן טעם אחר לדבר - שאם יקרא את המגילה לאחר קריאת התורה, קיים חשש שיאמרו שישנן שתי הפטרות - ההפטרה של הקריאה, והמגילה - ויברכו עליה שבע ברכות כמו על ההפטרה.

ומנהג זה הוקבע כחוב על הציבור, אך לא על היחיד, ולכן, אם היחיד לא שמע חלק מהקריאה, אינו מחויב להשלים את הקריאה במקום אחר.

[שו"ע תצ, ט, ומשנ"ב יז; ביאורים ומוספים דרשו, 19-20]

חכמינו ז"ל הנהיגו לקרוא בחג השבועות את מגילת רות, וטעם הדבר מבואר במדרש: "מה ענין רות אצל עצרת, שנקראת בזמן מתן תורה? ללמדך שלא ניתנה תורה אלא על ידי יסורין ועוני". ובחוץ לארץ נהגו לקרוא ביום טוב שני.

ונוהגים לקרוא לפני קריאת התורה. ויש שביאר שעושים כן מפני חביבותה; ולמרות שקריאת התורה היא 'תדירה', ובדרך כלל התדיר קודם לשאינו תדיר, אך קריאת המגילה אינה אלא מנהג, והכלל שתדיר קודם אינו חל על מנהג.

פרשת השבוע

**"עד כדי כך עקומה הגיבנת שבגבי שכל
הקהל בא לצפות בה?" שאל הגרעק"א...
"כנראה שיש לי את הסוכה הגדולה ביותר
בכל שיכון חזון איש", אמר הסטייפלר**

רבי ראובן קרלנשטיין על הענווה של גדולי ישראל

פתאום, זולת ה"נתיבות" שהבין מיד את הסיבה לעילפון... הוא ניגש במהירות למקומו של רבי עקיבא איגר, התכופף לרצפה, ולחש באוזנו: "מה שנתנו לך שלישי אינו משום שחושבים אותך לאדם חשוב וגדול יותר ממני, אלא משום שהעיר 'פוזנא' גדולה יותר מהעיר 'ליסא', וכבודו רב ב'פוזנא' הגדולה, ואני רק ב'ליסא' הקטנה..."

כשמוע רבי עקיבא איגר את הדברים הללו יוצאים מפיו של בעל ה"נתיבות" - התאושש וקם על רגליו ועלה לתורה לברך. מורי ורבותי! אתם שומעים מה הולך כאן? רבי עקיבא איגר התעלף כשסבר שמחשיבים אותו לאדם חשוב יותר מהנתיבות! "נחמתו" היחידה הייתה בכך שהוסבר לו שעובדת הקדמתו ל"נתיבות" לא נבעה מחשיבות עצמית אלא מסיבה חיצונית של גודל הערים בהם הם כיהנו כרבנים...

בספר "חוט המשולש" מובא מעשה נוסף:

הגאון רבי עקיבא איגר הגיע לעיר ורשא. כל העיר יצאה לקראתו, לקבל את פניו. הצפיפות הייתה עצומה. כל הרחובות השחירו מרוב אדם. אנשים עמדו על הגגות לצפות באירוע המיוחד הזה - "כבוד התורה". רבי עקיבא איגר ראה את כל זה, פנה למלווהו ושאל אותו: "עד כדי כך עקומה היא הגיבנת שבגבי

וְהִי הַמְקָרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת-קֶרְבָּנוּ נְחֹשֶׁן בֶּן-עֲמִינָדָב (במדבר ז יב)

חז"ל אומרים שמשה רבינו לא ידע באיזה סדר יקריבו הנשיאים את הקרבנות, האם יהא זה כסדר תולדותם, ראובן שמעון ולוי, או כסדר חנייתם ומסעותיהם במדבר. הקב"ה הורה לו שסדר ההקרבה יהיה כסדר החניה, ולכן הקריב נחשון בן עמינדב ראשון. לפי זה יתכן לומר שזוהי העצה לנחשון שלא יתגאה בשל היותו ראשון המקריבים, אומרים לו: זה שאתה מקריב ראשון אינו מורה על חשיבות כלשהי. ההקרבה הראשונה שלך היא בגדר ובחשיבות של 'וקרבנו' - של מי שהקריב שני, שלישי וכו' ומה שבכל זאת היית ראשון - הוא מפני שבחניות שבמדבר היית ראשון...

אמחיש את הדברים באמצעות סיפור שסיפר ה"חזון איש": הגאון רבי עקיבא איגר התפלל באותו בית הכנסת בו התפלל הגאון בעל ה"נתיבות". באחת השבתות קרא הגבאי לרבי עקיבא איגר לעלות לתורה ל"שלישי", עליה שהייתה ניתנת לחשובים שבין המתפללים.

כששמע רבי עקיבא איגר את הגבאי מכריז את שמו, נפל על הרצפה והתעלף. אף אחד מבין המתפללים לא הבין מה קרה לו

שכל הקהל בא לצפות בה?"

רבותי! אני שואל אתכם! רבי עקיבא איגר התלוצץ? וכי לא ידע את הסיבה האמיתית להתקהלות ההמונית?

רבותי! תשמעו טוב! אדם שהצליח לנטרל את הגאווה, מצליח לשכנע את עצמו, להשלות את עצמו, בקיומן של כל מיני סיבות, שונות ומשונות, כדי שהגאווה לא תפרוץ החוצה! רבי עקיבא איגר הצליח לשכנע את עצמו שהסיבה לקבלת העליה המכובדת נבעה בגלל מספר התושבים הגדול המתגוררים בעירו... הוא גם הצליח לשכנע את עצמו שהסיבה להתקהלות ההמונים נובעת מגודל הגיבנת שבגבו...

בליבם של אנשים כאלו אין לגאווה כל דריסת רגל. כל סממן של גאווה יתפרש אצלם, מתוך שכנוע עצמי, באופן שונה. כל סממן של כבוד יקבל אצלם הסבר אחר, ובלבד שלא יהא לגאווה כל מקום לפרוץ!

באותו ענין סיפר לי רבי יוסף גריינמן:

את שמחת בית השואבה של בית כנסת לדרמן היו עורכים בסוכתו של הסטייפלר.

הסטייפלר ישב, כפוף, בסמוך לפתח. מנורת לוקס אחת דלקה והיה חשוך מאוד. בקושי היה ניתן לראות. אנשים עברו ועברו, עברו ועברו, כשכל אחד מברך ומתברך בברכת "א גוט יום טוב". אני בעצמי הייתי שם, וראיתי בן אדם שעבר לפני הסטייפלר,

לקבל את ברכתו. הסטייפלר אמר לו "אתה כבר היית כאן..." כשהיהודי הזה הלך, ראיתי יהודי אחר שהלך אחריו ושאל אותו: "האומנם היית כבר לקבל ברכה?" והלה השיב בחיוב! "כן כבר הייתי. ניסיתי פעם שניה".

רבותי! אתם מבינים? הסטייפלר לא צריך לראות כדי להגיד לבן אדם "היית כבר!"

על כל פנים, את הסיפור הבאתי בגלל ההמשך:

כשהסטייפלר ראה את כל הקהל העצום שבא לסוכתו ל"שמחת בית השואבה", הוא פנה אלי, מספר רבי יוסף גריינמן, ואמר לי בפשטות ובתמימות: "כנראה שיש לי את הסוכה הגדולה ביותר בכל שיכון חזון איש..."

שוב אני שואל את אותה שאלה ששאלתי מקודם: וכי הסטייפלר לא ידע שכל הקהל בא לכבודו? לכבוד גדולותו בתורה? לכבוד ברכותיו שמתקיימות?

שוב ניצבת ועומדת אותה תשובה: מי שמשולל גאווה "מצליח" להשלות את עצמו שהסיבה היא חיצונית, סוכה גדולה, ולדחוק הצידה כל אפשרות לפרש את הכבוד הגדול מסיבה עצמית.

נחשון הצליח לחיות מתוך הרגשה שהכבוד שניתן לו להיות הראשון לא נבע מתוך חשיבות עצמית על פני אחרים, וזאת רמזה לנו התורה בתיבת "וקרבנו".

(מתוך "יחי ראובן", הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל)

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

הסיפור היומי

יהודי חשוב שיש לו כמה כוללים, נכנס לרבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ואמר, שיש לו מאה ועשרים אברכים ומאוד קשה לו כבר להחזיקם. אמר לו רבינו: "תוסיף עוד עשרים אברכים"

מהו התנאי ההכרחי הדרוש כדי להחזיק כולל?

יכול להחזיק את האברכים, אמר לי להוסיף עוד עשרים, ועכשיו שב"ה התבססת, רבינו אומר לי לא להוסיף, ושאל המאתיים בסכנה!...

הסביר לו רבינו: בעבר שאמרת שאתה מרגיש שאינך יכול להחזיק את האברכים, ראיתי שאתה מרגיש שכולך תלוי רק בהקב"ה, ואז באמת יכולת להוסיף עוד אברכים. אבל עכשיו שבאת ואמרת שאתה מרגיש שכבר התבססת, ואתה מרגיש שאתה מסתדר לבד, חששתי שאינך תלוי מספיק רק בהקב"ה, וא"כ זו כבר סכנה גם על האברכים הקיימים.

(כאיל תערוג שבועות תשע"ח)

יהודי חשוב שיש לו כמה כוללים, נכנס לרבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ואמר, שיש לו מאה ועשרים אברכים ומאוד קשה לו כבר להחזיקם, ומרגיש שכבר רוצה לסגור את הכוללים. אמר לו רבינו: תוסיף עוד עשרים אברכים.

לאחר כמה חודשים נכנס שוב לרבינו, שאלו רבינו: כמה אברכים יש לך? השיב: מאתיים. שאלו רבינו איך הוא מסתדר, והשיב לו שב"ה הוא מרגיש שהתבסס והוקל לו, ושאל את רבינו האם להוסיף עוד אברכים. השיב לו רבינו שלא, וגם המאתיים האלו בסכנה.

התפלא היהודי ושאל את רבינו: בעבר כשאמרת לרבינו שאיני

משליכים תפוחים מגג בית הכנסת ואוכלים לחם עם ארבעה ראשים

5 דברים שאולי לא ידעת על מנהגי חג השבועות בעדות ישראל

1. השלכת תפוחים מגג בית הכנסת

בספר 'שריד ופליט' (חלק א עמ' 8) כותב בשם רבי דוד הסבעוני זצ"ל, מחכמי סאלי שבמרוקו לפני 400 שנה, וז"ל: "ומכלל המנהגים ההם, התפוחים שמשליכים בשבועות מגג הבית הכנסת ולוקטים אותם התינוקות, וכן מנהגנו בדרעא להשליך החתן על הכלה התפוחים בשבועות".

2. השלכת שושנים על ספר התורה

הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל (רוח חיים או"ח תצד אות ד') מביא מנהג, שבחג השבועות משליכים על הספר תורה שושנים בהוצאתו מן ההיכל. ובבני יששכר (חודש סיון מאמר ד' אות ז') מביא את מנהג ישראל הידוע להכין שושנת ורדים ושאר עשבי בשמים בחג השבועות, ומוסיף שגם מעטרין בה את התורה, ומביא שם טעם למנהג זה ע"פ המדרש פר' אחרי מות על הפסוק 'כשושנה בין החוחים'.

3. לחם עם ארבעה ראשים ומאכל עם דמות סולם

בכל בו (תפילת המועדות - אות נד) מביא: טעם שנהגו הנשים לעשות בשבועות לחם ארוך ולו ארבעה ראשים, נראה לומר כי המנהג זכר לשתי הלחם דקרב בעצרת, או אפשר מפני מזל תאומים המשמש בחודש סיון". וביוסף אומץ (מנהגי פרנקפורט לרבי יוזפא סדר חג השבועות - אות תתנד) כותב: "מנהגנו לעשות מולייתא מחלב או בשר, ודמות סולם מז' שליבות עליה, זכר לז' רקיעים שקרע הקב"ה בשעת מתן תורה להראות שאין עוד מלבדו, והוא מנהג טוב ויפה".

4. אכילת קרעפלאך

בקהילות רבות נהגו לאכול קרעפלאך בחג השבועות. טעם לכך מביא בשו"ת דברי יציב (אה"ע סימן ס'), שבקרעפלאך, הגבינה והדבש מכוסים בבצק ולא מורגשים בתחלה, ורק בסוף אחרי הלעיסה מרגישים את מתיקות הטעם. ובאופן זה היה גם מתן תורה, שלמרות שכפה עליהם הקב"ה הר כגיגית, מכל מקום סופו היה ברצון, בבחינת 'דבש וחלב תחת לשונך' - וזאת כמו שכתב הרמב"ם שמי שאינו רוצה לגרש מכיון שיצרו תוקפן, מכין אותו עד שיאמר רוצה אני, שכן על ידי שהוכה עד שתשש יצרו מתגלה רצונו הפנימי שהוא רוצה להיות מישראל וכו'. וכך גם כאן, עם ישראל רוצים לקבל את התורה, אלא שקשה להם מחמת היצר, ועל זה באה הכפיה, ואז מתגלה רצונם הפנימי.

5. אכילת מצה שנשארה מפסח

בספר 'שריד ופליט' (שם) כותב עוד בשם רבי דוד הסבעוני זצ"ל: "יש נוהגים ומצניעין ממצות של פסח ואוכלים אותם בסעודת הבוקר בשבועות, כרמז ששבועות הוא עצרת של חג הפסח". והחיד"א (לב דוד פרק ל"א ד"ה ויתכן) כתב: "ויתכן שזה טעם מנהג קדמון לפנים בישראל שהיו אוכלין מצה וחמץ היום הזה, רמז לגוף ונפש שיתעדנו לעתיד, כי בעבור זה הרמז היו חמץ ומצה בשתי הלחם ומנחת נסכים, ומבין ריסי עיני ספר הכל בו (ריש סי' נ"ד) נראה שהיו אוכלים מצה היום הזה".

(מתוך גיליון 'קב ונקי')

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

בליל יו"ט ביקש הרבי שלמחרת לא יאריכו בפסוקי דזמרה כמו בכל שבת ויו"ט, רק ימהרו בזה. לפלא גדול היה הדבר, אך כמובן שאף אחד לא שאל את הרבי לפשר דבריו, ועשו כבקשתו

מדוע ביקש האדמו"ר מוויז'ניץ למהר בתפילת שחרית ביו"ט שביעי של פסח?

כאמור ביום טוב, וגם אומרים אז את השירה - 'שירת הים' - ולמה את בדיוק אז הורה הרבי למהר. אך כמובן שאף אחד לא שאל את הרבי לפשר דבריו, ועשו כבקשתו.

לאחר כמה ימים, הרהיב אחד עוז ושאל את הרבי לפשר הדבר - כי הדבר עניין אותו מאד - למה דווקא ביום טוב הורה הרבי למהר באמירת פסוקי דזמרה? השיב הרבי: שמעתי באומרים לי שמחמת חוסר מקום בבית המדרש, עקב הציבור הגדול בליעה"ר שבאו לרגל היום טוב, הוציאו כמה ספסלים מבית המדרש, כדי שיהיה לציבור מקום לכל הפחות לעמוד, ולכן חשבתי - אומר הרבי - שעם כל הענין הגדול להאריך בפסוקי דזמרה, ברם, האם יעלה על הדעת שהציבור יעמדו על רגליהם, ואני אאריך בפסוקי דזמרה!?!...

(נועם שיח בחקותי תשע"ט)

שח אב"ד סאנטוב שליט"א: סיפר הרה"ג מו"ה שאול גרינברגר שליט"א משב"ק אצל מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק, שכידוע בוויז'ניץ יש דגש מיוחד על אמירת הפסוקי דזמרה, לאומרם בקול ובכוונה בהתעוררות רבתי ובהתלהבות, וזאת לאחר שהרבי שליט"א מעורר תמידין כסדרן אודות גודל ענין אמירת פסוקי דזמרה, והנהיג שבכל בית מדרש של חסידי וויז'ניץ בכל העולם, יהיה בעל תפילה קבוע שהוא ניגש לעמוד לפסוקי דזמרה - אשר יהיה בעל קול נעים ורם שיכניס את הציבור לאוירה רוחנית, וכן הורה הרבי, שיסיים הש"צ בקול את שני הפסוקים האחרונים בכל קטע, ולא רק פסוק אחד. מספר המשב"ק, כי למרבה הפליאה, ביקש הרבי בליל שביעי של פסח העעל"ט, שלמחר לא יאריכו בפסוקי דזמרה כבכל שבת ויום טוב, רק ימהרו בזה. ואכן הדבר לפלא גדול היה, שכן היה זה

השו"ת היומי

בכמה צריך לאחר את תפלת ערבית בליל חג השבועות?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: הדין לאחר את תפלת ערבית מבואר במשנ"ב סי' תצ"ד, שהכוונה להתפלל בצאת הכוכבים ולא לפני, כלומר, שאותם הנוהגים בחו"ל להתפלל מבעוד יום מפלג המנחה, בליל שבועות יאחרו להתפלל בצאת הכוכבים, ואכן הקהלות שנוהגות בכל שבת להתפלל בצאת הכוכבים אין ענין לאחר בליל שבועות יותר מזה, אלא יתפללו 40 דקות לאחר השקיעה, ויחזרו ללימוד ליל שבועות כמה שיותר בזריזות.

שאלה: מבואר בפוסקים שמאחרים את תפלת ערבית בליל שבועות, והנה בקהלתנו כמו הרבה קהלות של בני תורה, זמן תפלת ערבית הוא 40 דקות לאחר השקיעה שזהו זמן צאת הכוכבים לדעת החזון איש, אם כן כמה עלינו לאחר את התפילה - האם מספיק חמש דקות, או שצריך יותר מזה? ומצד שני עדיף לא לאחר הרבה, כדי למהר את זמן הלימוד של הלילה. ובכן מה עלינו לעשות?

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יחיד ה'מבטל את רשותו' לגבי יחיד - האם נחשב כאוֹרְחָה?

וכמו כן, אם רבים ביטלו את רשותם לגבי היחיד - למרות שלדיירי החצר מותר הטלטול כנ"ל, למבטלים עצמם אסור לטלטל בין מביתם ובין מבתי הדיירים האחרים אל החצר, ולהיפך, כיון שרבים אינם נחשבים כאוֹרְחָה לגבי היחיד. ויחיד לגבי יחיד - יש אומרים שאינו נחשב כאוֹרְחָה, וכן דעת השולחן ערוך; ויש אומרים שאינו נחשב כאוֹרְחָה, ונחלקו הפוסקים בדעת הרמ"א, אם כוונתו לפסוק כדעה זו.

[שו"ע שפא, ד, משנ"ב כ, כא רכז, וביה"ל ד"ה ואז; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 19]

דייר בחצר ש'ביטל את רשותו', דהיינו את ביתו ואת חלקו היחסי בחצר לגבי דיירי החצר - אינו צריך להשתתף בפת העירוב; ומותר לדיירי החצר לטלטל חפצים בין מבתיהם ובין מביתו אל החצר, ולהיפך. וכן מותר הטלטול למבטל עצמו, כיון שהוא נחשב כאוֹרְחָה בעלמא בביתו ובחצר. אולם, אם המבטל הוציא מביתו לחצר, או מהחצר לביתו, בטרם שעשו כן דיירי החצר, הרי זה כחוזר בו מביטול רשותו בחצר; וכן אם הכניס מהחצר לביתו לפני שעשו כן דיירי החצר, הרי זה חוזר בו מביטול רשותו ביתו.

שני בתים שיש ביניהם פתח - האם מותר לכתחילה לאחד מבעלי הבתים 'לבטל את רשותו' לגבי חברו?

שביטל; ולעומת זאת, חצר, יש למבטל חלק בה, וכשמשתמש בה הריהו חוזר ומחזיק בחלקו שביטל. ולדעת הרמ"א, ראוי שלא יבטל אדם את ביתו לגבי בית חברו, כדי שלא תשתכח תורת עירוב מבתי אלו הפתוחים זה לזה; אלא אם כן מותר חדר אחד שאינו מבטלו, שאז מותר, כיון שבאופן זה אסור לטלטל מהחדר לבית ללא עירוב, וכל שכן לבית חברו; ויעשו עירוב כדי להתיר את החדר.

בהמשך לאמור: שני בתים שיש ביניהם פתח, ולא עירבו עירוב חצרות זה עם זה - יכול הדייר שבבית א' לבטל את רשותו לגבי הדייר שבבית ב'; ואזי מותר לדייר ב' לטלטל חפצים מביתו לבית א' ולהיפך, וכן מותר לדייר א' לטלטל מביתו לבית ב'. ובניגוד לאמור לעיל בנוגע לשני בתים הפתוחים לחצר - בנדוננו מותר לדייר א' לטלטל לבית ב' אף בטרם החזיק דייר ב' בבית א', וכן אף אם המבטלים הם רבים, כלומר, שמספר בתים ביטלו את רשותם לבית אחד. וטעם החילוק הוא - שאין למבטל חלק בבית חברו, ולכן בכל מקרה אינו נחשב כמחזיק ברשות

[שו"ע שפא, ד, ומשנ"ב כ רכג; וראה שעה"צ ג]

שני בתים הפתוחים זה לזה ואחד מבעלי הבתים 'ביטל את רשותו' לגבי חברו - האם המבטל רשאי להכניס חפצים מביתו לבית חברו?

ויש אומרים (על פי דברי השולחן ערוך) שאף ביחיד המבטל את ביתו לגבי בתיהם של רבים - אם המבטל מכניס חפצים מביתו לביתם של אלו שביטל לגביהם; ושב ומכניס את אותם חפצים מביתם לביתו; הרי זה אסור, משום שבאופן זה ניכר שחפץ לשוב ולהחזיק ברשותו שביטל. אך יתכן שהאיסור הוא רק בטרם החזיק דייר ב' בבית א'. ויש המתירים ליחיד המבטל לגבי רבים אף באופן זה.

בהמשך לאמור: שני בתים הפתוחים זה לזה, וביטל דייר א' את ביתו לגבי דייר ב' - אסור לדייר א' להוציא חפצים מבית ב' לבית א', כיון שבכך מחזיק ברשותו, וחוזר בו מביטולו. ואף מחדר לחדר בביתו אסור לטלטל; ויש מתירים. ולדעת השולחן ערוך הנ"ל, שיחיד לגבי יחיד אינו נחשב כאוֹרְחָה - איסור זה הוא אף אם כבר החזיק דייר ב' בבית א'. ובמקרה של רבים שביטלו את ביתם לגבי ביתו של יחיד - לכל הדעות האיסור הוא אף לאחר שכבר החזיק דייר ב' בבית א'.

[שו"ע שפא, ד, משנ"ב כ-כא, וביה"ל ד"ה ואז; ביאורים ומוספים דרשו, 16 ר 21]

* ה'מבטל את רשותו' בחצר לגבי דיירי החצר, ועבר וטלטל במכוון (ולא בשגגה) מביתו לחצר - הרי זה חוזר בו מביטולו, כיון שנראה כְּמִי שחוזר ומחזיק ברשותו. ויש מהפוסקים שכתב כי אף אם המבטל את רשותו טלטל את החפצים מביתו לחצר בערב שבת, הרי זה כחוזר בו מביטולו. אך יש אומרים שכיון שביטול הרשות נעשה רק למשך יום השבת, אין זה נחשב שחוזר בו מביטולו אלא כשמטלטל בשבת. ואם דיירי החצר כבר 'החזיקו' ברשותו - אין המבטל יכול עוד לחזור בו מביטולו. ולדעת רוב הראשונים, החזקה מועילה רק לאחר כניסת השבת. ויש להחמיר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

רשות היחיד המשמשת כבריכה בלבד - האם מותר לטלטל בתוכה?

ונחלקו ראשונים אם היתר זה הוא דווקא במים הראויים לשתיה, או אף במים שאינם ראויים לשתיה, אך ראויים לשימושי דירה אחרים, כגון כביסה. ולהלכה, יש להקל. אבל מים שאינם ראויים לשימושי דירה, וכגון מים עכורים מאוד - דין הקרפף כדין קרפף שזרעו בתוכו זרעים, שבתנאים מסוימים בטל ממנו שם דירה, ראה שולחן ערוך סעיפים ט' וי'.

[שו"ע שנה, יא, משנ"ב פד, פה, פז, פח רפט, ושעה"צ פא רפד; ביאורים ומוספים דרשו, 39]

'קרפף' שהוקף לשם הקמת בריכה בתוכו, אינו נחשב כמוקף לדירה. אולם, קרפף שהוקף לשם תשמישי דירה, ולאחר מכן הוקמה בתוכו בריכה, אף אם היא תופסת את כל שטח הקרפף, או שהוקם בו מאגר מים לצרכים אחרים - אין המים מבטלים לשם דירה מהקרפף.

ויש אומרים שדווקא אם מאגר המים תופס אם מילא את כל הקרפף במים, בטל שם דירה ממנו, כיון שאין דרכו של אדם לעשות כן בקרפף; אבל אם לא מילא את כולו אלא את רובו בלבד, אף לדעה זו לא בטל שם דירה מהקרפף.

הלוח היומי

כ"א באייר | רבי מאיר ב"ר אהרן אריה לייב זצ"ל, מפרמישלאן

בשנת ב' אלפים תמ"ט היתה מלחמת עמלק. (פנים יפות וחת"ס)

יארצייט:

- תר"י: רבי מאיר ב"ר אהרן אריה לייב זצ"ל, מפרמישלאן.
- תרמ"א: רבי שרגא פייש ב"ר יחזקאל משה פישמן זצ"ל, המגיד מפרשבורג, אב"ד קלויזנבורג ועוד.
- תש"ב: רבי שמואל שלמה ב"ר מרדכי יוסף אלעזר ליינר הי"ד, האדמו"ר מראדזין.
- תש"ב: רבי ישעיהו אנגלרד הי"ד, אב"ד סוסנוביץ.
- תש"ד: רבי פנחס דוד ב"ר יוסף שלזינגר הי"ד, בעל מרגלית יפה.
- תש"ד: רבי אלטר מנחם מנדל ב"ר פנחס הי"ד, מבורשא.
- תשל"ה: רבי בן ציון ב"ר מאיר אטון זצ"ל, מרבני פורת יוסף ור"י ראשית חכמה.

אמירת הפסוק 'זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים' מועילה להינצל מלשון הרע - חמש העצות של החפץ חיים כיצד להשתמש נכון בסגולה זו

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

העונש שקיבלה מרים בגלל החטא, אבל אם יתבונן בכך ודאי תועיל לו עצתו של הקב"ה להימנע מזה החטא [וראה בשמירת הלשון (שער התבונה פי"ב) שהאריך לבאר ענין זה].

הסיבה השלישית - שאף אם מכיר בחומר החטא, מתייחס ואומר מה תועיל זכירה זו של מרים, שהרי רבים זכרו ולא עלתה בידם. ואין לומר כן, אלא יתבונן בדבר ויראה שאחר כמה שבועות שיתרגל, תועיל מאד זכירה זו להינצל מהחטא.

הסיבה הרביעית - אם האדם אינו שומר את עצמו מהדברים המביאים לידי חטא לשון הרע, לא תעזור לו עצה זו של זכירת מעשה מרים. והעצה לזה, לדעת ולהשכיל מה הם הדברים המביאים לכך, ויש ללמוד בספר שמירת הלשון שער התבונה (פרק טז), שם נכתבו הדברים שיש להיזהר מהם כדי שלא לבוא לידי חטא זה.

הסיבה החמישית - שאחר שאדם הרבה בחטא זה, כבר מסיתו היצר להתייחס שאין לו תקוה ולא תועיל לו שום סגולה, ונופל עוד ועוד. והעצה לזה, להתחזק מאד ולעשות תשובה על העבר ולהתחזק על העתיד, שאם לא כן יפיל היצר את האדם ויסיתנו עד שאול.

בסעיף ג' מהפתיחה (לאוין) כותב ה'חפץ חיים' שהמספר לשון הרע עובר גם על מה שנאמר בתורה (דברים כד, ח): "הַשְּׁמֵר בְּנֶגַע הַצָּרְעָת לְשִׁמּוֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת", וכמבואר בחז"ל שמלבד עצם האיסור שנאמר כאן, שמי שיש בו נגע ישמר שלא לקצו, אזי במה שהוסיפה התורה וכתבה 'לְשִׁמּוֹר מְאֹד' - הכוונה שלא לשכוח מלהזהר מלשון הרע, כדי שלא תבוא עליך הצרעת על ידי סיפור זה.

והנה מבואר בחז"ל, שהדרך ל'לשמור מאוד' היא, על ידי אמירת הפסוק 'זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים וגו'. ולכאורה, הלא אנו אומרים פסוק זה מדי יום, ועדיין איננו מרגישים שהדבר פועל עלינו להישמר מחטא לשון הרע? אכן, ה'חפץ חיים' בספרו 'זכור למרים' (פרק א') ביאר את הסיבות לכך, ואת הדרך להתגבר עליהן, וביאורים ומוספים כאן מביאים את תמצית דבריו שם:

הסיבה הראשונה - כיון שאין האדם מכיר בחטא זה ובחומרנו. ולכן עליו להכיר בחומר החטא, וללמוד את הפתיחה לספר חפץ חיים ואת שער הזכירה מספר שמירת הלשון, ואז יכיר גודל החטא.

הסיבה השניה - שאומרים פסוק זה אך אין מתבוננים במרירות

מ"ד לעומר

יארצייט הרה"ק רבי מאיר ב"ר אהרן אריה מפרמישלאן

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן אמר: "כל מחלוקת זקוקה לשני צדדים, אדם אינו יכול להתקוטט עם עצמו. משול הדבר לשניים שאוחזים בחבל, וכל אחד מושך לצידו - ברגע שאחד מרפה בחבל, השני מתמוטט ונופל, וצריך לפנות לבעלי המחלוקת: הרפו מהחבל בטרם תהיו אתם הנופלים".

(מבחר מאמרים חי"ג פרשת קרח)

אם יש לאדם מסוים מחלוקת איתנו נזכור שאין מחלוקת בלי שני צדדים ונשתדל אנו להקדים ולוותר

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה